

Streszczenie popularnonaukowe (OPUS 19)

Naukowcy z coraz większym przekonaniem twierdzą, że zmiana klimatu to problem, który będzie miał poważne konsekwencje zarówno dla środowiska przyrodniczego jak i dla ludzkości. Globalne ocieplenie może spowodować, że do końca obecnego stulecia temperatura podniesie się tak bardzo, że niektóre obszary nie będą nadawać się do zamieszkiwania przez większość gatunków roślin i zwierząt, ale też przez ludzi. Aby poradzić sobie z problemem zmiany klimatu, konieczna jest więc współpraca między państwami (np. dotycząca pozyskiwania energii czy radzenia sobie z odpadami) oraz realizacja krajowych polityk klimatycznych. Postęp w tym zakresie jest jednak trudny i kosztowny ze względu na to, że istnieje wiele różnych, często sprzecznych punktów widzenia dotyczących zmiany klimatu. Odmienności w punktach widzenia są wynikiem różnic między obywatelami poszczególnych państw i regionów odnoszących się do wartości, czyli tego co uznają oni za ważne i słuszne (kwestie ideologiczne), ale także różnic społeczno-ekonomicznych (dotyczących rynku pracy, zamożności itp.). W szczególności, wskazuje się, że wpływ zmian strukturalnych na postawy wobec polityki klimatycznej nie jest bezpośredni, lecz pośredniczy w tym populistyczna ideologia. Populizm uznaje, że za polityką klimatyczną stoi liberalna, kosmopolityczna elita, niedbająca o interes narodowy. Bez względu na przyczyny, wiele osób sprzeciwia się przeciwdziałaniu zmianie klimatu przez państwa. Dokładne przyczyny i charakter sprzeciwu wobec polityk klimatycznych nie są jednak znane. Celem badania jest ich poznanie, poprzez udzielenie odpowiedzi na 4 główne pytania:

1. Czy sprzeciw wobec polityk klimatycznych wynika z powodów ekonomicznych czy też ideologicznych?
2. Czy powody sprzeciwu wobec polityk klimatycznych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej różnią się od przyczyn tego sprzeciwu w krajach Europy Zachodniej?
3. Czy pomiędzy Polską a Węgrami, krajami leżącymi w Europie Środkowo-Wschodniej, są istotne różnice w przyczynach sprzeciwu wobec przeciwdziałaniu zmianie klimatu przez państwa?
4. Czy sposób przeciwdziałania zmianie klimatu przez państwo w Polsce i na Węgrzech w latach 2000-2020 jest wynikiem oczekiwań opinii publicznej, czy może opinia publiczna zmieniała się pod wpływem tych działań państw?

W uzyskaniu odpowiedzi na te pytania posłużymy się międzynarodowymi badaniami opinii społecznej (np. dotyczącymi wartości) z lat 2000-2020. Ponadto przeanalizujemy dokumenty z tego okresu (np. ustawy czy strategie) opisujące działania przeciwdziałające zmianie klimatu w Polsce i na Węgrzech, a także przeprowadzimy wywiady z ekspertami (politykami, urzędnikami, naukowcami), którzy pracowali przy powstawaniu tych dokumentów i wdrażaniu ich zapisów.

Poznanie przyczyn i charakteru sprzeciwu wobec polityk klimatycznych, może pomóc w lepszym ich przygotowaniu. Dzięki temu przyszłe działania państw mogą być bardziej skuteczne i osiągnięte przy poniesieniu znacznie mniejszych nakładów pracy oraz środków finansowych oraz w zgodzie z oczekiwaniami społecznymi.